

H A N D L I N G S P L A N

SOLEVAD VANDMØLLE

ASSENS KOMMUNE

— OPLYSNINGER OM DENNE HANDLINGSPLAN

Handlingsplanens overordnede formål er at bringe de fredede bygninger i en god vedligeholdelsesmæssig stand og at sikre fredningsværdierne. Handlingsplanen fastlægger hvilke bygningsarbejder, der i en periode bør udføres på en bygning for at fastholde eller genoprette tabte eller svækkede fredningsværdier.

Ejeren vælger selv den restaureringsfaglige rådgiver, som skal udarbejde handlingsplanen. Handlingsplanen er udført efter Slots- og Kulturstyrelsens skabelon og vejledning, og Slots- og Kulturstyrelsen finansierer handlingsplanen efter de fastsatte takster.

Handlingsplanen omfatter den/de fredede bygningers klimaskærm – med mindre andet er aftalt. Rådgiveren besigtiger bygningen/bygningerne fra terræn, stige eller tilgængelige lofts- og kælderrum. Der bliver ikke lavet tekniske målinger eller destruktive undersøgelser.

Handlingsplanen tager udgangspunkt i ejendommens fredningsværdier, som er beskrevet af Slots- og Kulturstyrelsen. På Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside for fredede og bevaringsværdige bygninger ”FBB”, findes oplysninger om de fredede ejendomme og deres fredningsværdier. FBB findes på www.kulturarv.dk/fbb.

— VURDERING OG ANBEFALEDE AKTIVITETER

Handlingsplanen vurderer bygningens/bygningernes tilstand, hvor fredningsværdierne er svækket og i hvilken rækkefølge forholdet bør udbedres. Fra 1. prioritet, der er kritiske skader, til 3. prioritet, der er mindre alvorlige, samt den særlige kategori ”AKUT”, hvor skaden er så stor, at den skal udbedres med det samme. Der kan forekomme særlige forhold, som kræver en nærmere undersøgelse, end denne handlingsplan har mulighed for. Det markeres med UN (undersøges nærmere) og bør undersøges snarest muligt.

Du skal være opmærksom på at der kan være andre skader eller forhold i ejendommen, som ikke er medtaget i denne handlingsplan.

De angivne beløb er prisoverslag skønnet af den sagkyndige rådgiver og kan variere både op og ned i forhold til egentlige håndværkerpriser.

— FØR ARBEJDERNE UDFØRES

Når en ejendom er fredet betyder det, at både udvendige og indvendige ændringer, der går ud over almindelig vedligeholdelse, kræver tilladelse fra Slots- og Kulturstyrelsen. Anbefalingerne i denne handlingsplan er ikke forudgående godkendt, og der skal derfor indsendes ansøgning til Slots- og Kulturstyrelsen om tilladelse til eventuelle byggearbejder. Du kan se mere information om bygningsbevaring på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside.

EJENDOMMENS DATA

Kommune:	Assens Kommune
Adresse:	Solevadvej 44
Betegnelse:	Solevad Vandmølle
Fredningsår:	1959. Udvidet 2011
Omfang:	Solevad Vandmølle (1870), kværn i Nabobugning samt aksel fra møllen hertil, møllesø, stemmeværk og tilløb-til møllen (begge 1996), bagvand samt den del af Holmehave Bæk, som løber fra stemmeværk til sammenløbet med møllens bagvand, samt stensatte kanter ved møllesø, tilløb, bagløb og friløb

RÅDGIVERS DATA

Navn:	Center for bygningsbevaring
Adresse:	Raadvad 40, 2800 Lyngby
Mailadresse:	info@bygningsbevaring.dk
CVR.NR.:	21265543
Besigtigelsesdato:	09-04-2018
Besigtiget af:	Hans Jørgen Hansen

Dato: 30-04-2018

Underskrift: _____ _____

KONKLUSION

Møllebygningen er i dårlig stand. Mange af stolperne er rådne i jordoverfladen, og bygningen er stærkt svækket. Når man kører med hjulet, hvilket i princippet bør ske mindst en gang om ugen, skal det ske med stor forsigtighed og meget lave omdrejninger. Ved den mindste mislyd eller rystelser, skal hjulet standses.

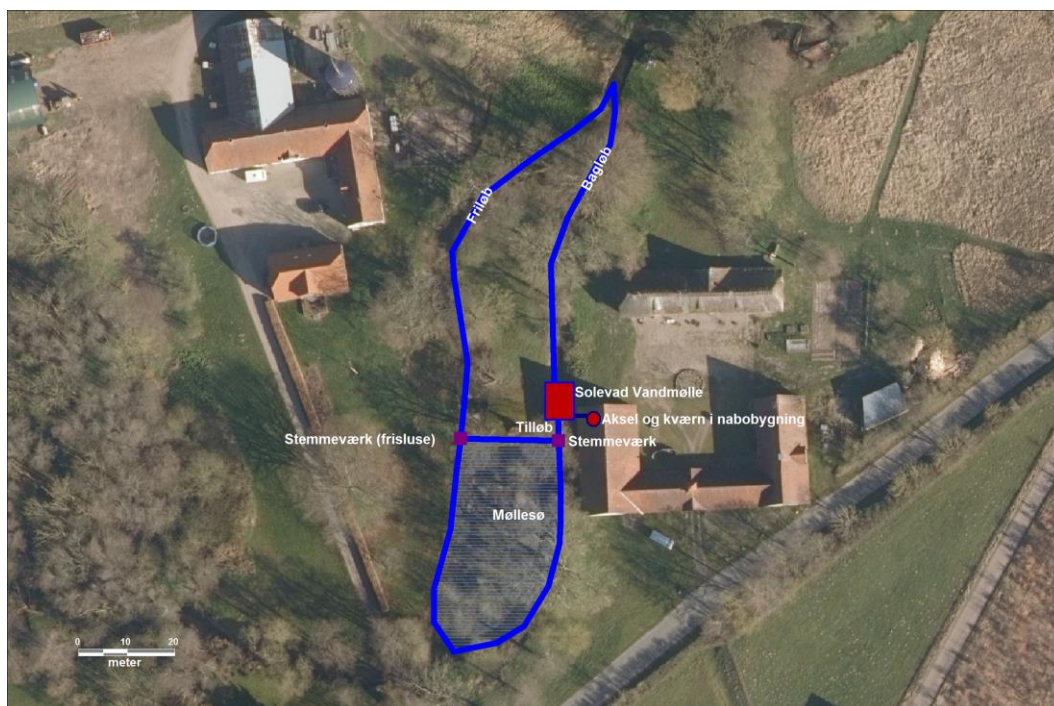
Mølledammen er meget tilslammet og tilgroet. Reelt er kun bækkens naturlige løb åbent. Dette har dog mest æstetisk betydning.

HANDLINGSPLAN

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier i Solevad Mølle knytter sig til underfaldshjul og gangtøj samt den bærende stolpekonstruktion og det stråtækte tag med halmmønning og kragtræer, den forbindende aksel til kværnen i ladebygningen samt den traditionelle materialeholdning. Hele områdetets bærende fredningsværdi ligger i opretholdelsen af møllesø, stemmeværk, bagvand samt den del af Holmehave Bæk, som løber fra stemmeværk til sammenløbet med møllens bagvand og de stensatte kanter ved møllesø, tilløb, bagløb og friløb til møllen, således at dens funktion kan opretholdes.

SITUATIONSPLAN

Kortet er en vejledende illustration af fredningens omfang. Omfanget er markeret med rødt.

+ MØLLEBYGNINGEN

Møllebygningen har gennemgået flere store restaureringer, senest i slutningen af 1980-erne (ifølge fredningsbeskrivelsen). Siden er sket løbende vedligeholdelse.

Ved restaureringerne er iskaret nye stolpeender nederst, og flere skråbånd er udskiftet.

Ifølge ejers oplysninger lukkes vand på møllen, så møllehjulet drejer ca en gang om ugen.

— STOLPEVÆRK OG TAG

Stolperne er nedgravede mellem kampesten. På kampestenene er efterhånden samlet et slam/muld-lag, som altid er fugtigt.

Stolpeenderne, hvoraf mange er tidligere reparationer/iskaringer, er meget nedbrudte og svækkede. Det samme er tilfældet med skråbåndene og enderne af krydsene, som er i kontakt med jorden.

Billede fra østsiden

Konstruktionen er dårligst på østsiden, men også på vestsiden er flere tømmerdele nedbrudte i jord-overfladen.

Billede fra vestsiden

Af hensyn til møllehjulets holdbarhed og balance, er det vigtigt, at hjulet jævnlgt får lov at løbe og bliver opfugtet.

Men, når hjulet kører, opstår vibrationer ud i stolpekonstruktionen, som nu er så svækket, at det skønnes risikabelt at køre med hjulet.

Taget er tækket med rør, og har halmmønning og kragetræer.

Selve stråtaget er i rimelig god stand, men mønningen er noget nedbrudt i begge ender, specielt i nordenden

Møllebygningen - Vurdering af stolpeværk og tag

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Stolpeværket	Nedbrudte og svækkede stolpeender mv.	Reparation	1
Stråtagets mønning	Nedbrudt	Reparation/udskiftning	1

HJUL, GANGTØJ OG MALERENDE

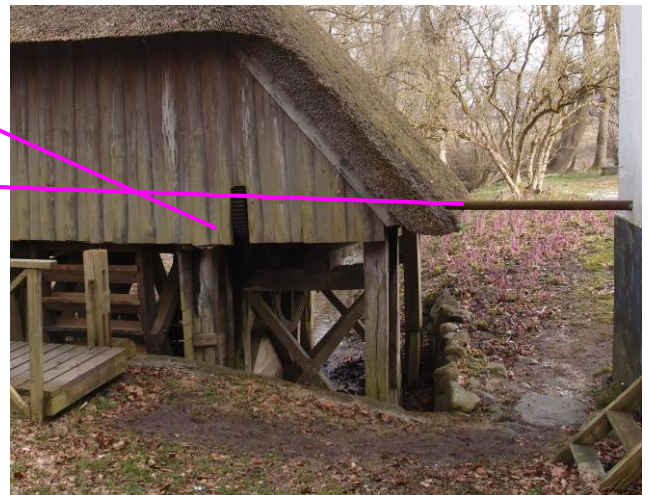
Møllen er en såkaldt underfaldsmølle, hvor vandet, via en malerende, ledes ind i skovlene. Malerenden er nedbrudt og har flere defekte brædder.

Vandhjulet og gangtøjet/gearingen af støbejern er i god stand.

Gangtøjet sidder uden på bræddevæggen mod hjulet, og gearer hastigheden op.

Via akslen føres kraften ind til kværnen i nabobygningen.

Møllebygningen – Hjul, gangtøj og malerende

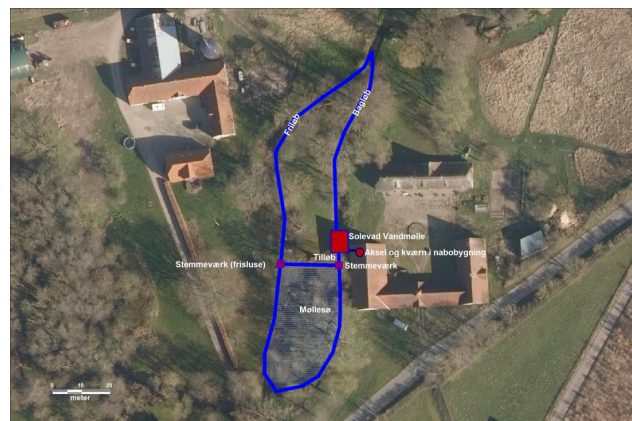
Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Malerenden	Nedbrudt	Skiftes	1

STEMMEVÆRK, MØLLEDAM, FRILØB OG BAGLØB

Mod mølledammen findes to stemmeværker, hvoraf det ene er et reguleringsstigbord, hvormed man kan styre vandet til malerenden.

Det andet er en frisluse, hvormed man kan regulere vandstanden i mølledammen.

STEMMEVÆRKER

Reguleringsstigbordet er i dårlig stand. Reguleringsmekanismen mangler.

Frislusen fungerer, men træbroen er i meget dårlig stand, med meget rådne bjælker.

Neden for frislusen findes en fisketrappe, som efter det oplyste skal laves om, jævnfør projekt om faunapassage (Assens Kommune – Naturstyrelsen)

Stemmeværk, mølledam, friløb og bagløb - Vurdering af stemmeværker mv

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Reguleringsstignbord	Dårlig stand, manglende dele	Reparation/genskabelse	1
Træbro ved frisluse	Meget rådden. Risikabel færdsel.	Fornyelse	1

— MØLLEDAMMEN

Mølledammen er brolagt i bunden, men dammen er næsten totalt tilsandet.

Bækken løber gennem dammen og gennem årene er aflejret et metertykt slamlag, så kun bækkens naturlige løb er nu åbent.

I aflejringen vokser krat og mindre træer.

Dammens brinker har oprindeligt været sikret med brædder og pæle, men senere er brinkerne stensat, og mod møllen støbt i beton

Brinken mod vest er ikke synlig, og det kan ikke umiddelbart konstateres, præcis hvor den har været. Oprensning skal ske forsigtigt, så eventuel stensætning ikke skades

Stemmeværk, mølledam, friløb og bagløb - Vurdering mølledam

Vurdering af tilstand

Emne Mølledammen	Tilstand Delvis tilsandet og tilgroet.	Aktivitet Oprensning	Prioritet 2
---------------------	---	-------------------------	----------------

— FRILØB OG BAGLØB

Efter det oplyste, står friløbet og fisketrappen foran en større ombygning. Projektet er ikke undersøgt og omfattet af denne rapport.

I friløbet ligger en væltet busk. I øjeblikket har dette ikke den store betydning, men grenene kan med tiden stemme op for yderligere vegetation.

Bagløbet har i øjeblikket en del gennemstrømning på grund af defekt reguleringsstigning. Ved besigtigelsen var der ingen tegn på tilvækst.

Billede af sammenløbet mellem friløb og bagløb.

Stemmeværk, mølledam, friløb og bagløb - Vurdering af friløb og bagløb

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Friløb og bagløb	Væltet busk	Oprensning	2

+ KVÆRN I NABOBYGNING

Kværnen er ikke tilsluttet akslen fra møllen, og dette kan ikke ske uden en gennemgående renovering af kværnen

— NABOBYGNINGEN

Nabobygningen er ikke omfattet af fredningen, men hjørnet hvori kværnen står har en del sætninger, formentlig af ældre dato.

Sætningsrevnerne ses både ud- og indvendig

Kværn i nabobygning

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Nabobygning	Sætningsrevner	Holdes under observation	1

ANBEFALEDE AKTIVITETER

BYGNINGSDEL	AKTIVITET	PRIORITET	PRIS-ESTIMAT
Møllebygningen			
Stolpeværket	Reparation	1	75.000
Stråtagets mønning	Reparation/udskiftning	1	5.000
Malerenden	Skiftes	1	15.000
Stemmeværk, mølledam, friløb og bagløb			
Reguleringsstigning	Reparation/genskabelse	1	15.000
Træbro ved frisluse	Fornyelse	1	20.000
Mølledammen	Oprensning	2	30.000
Friløb og bagløb	Oprensning	2	1.000
Kværn i nabobygning			
Nabobygning	Holdes under observation	1	
I alt ekskl. moms, kr.			161.000

— FORUDSÆTNINGER FOR PRISESTIMAT

Prisestimerne er usikre. Der skal, i samarbejde med møllebygger, udarbejdes et egentligt istandsættelsesprojekt for møllen, hvorefter prisestimerne skal justeres.

Det forventes, at projektudarbejdelsen/rådgiverhonoraret vil koste omkring 50.000 kr plus moms.